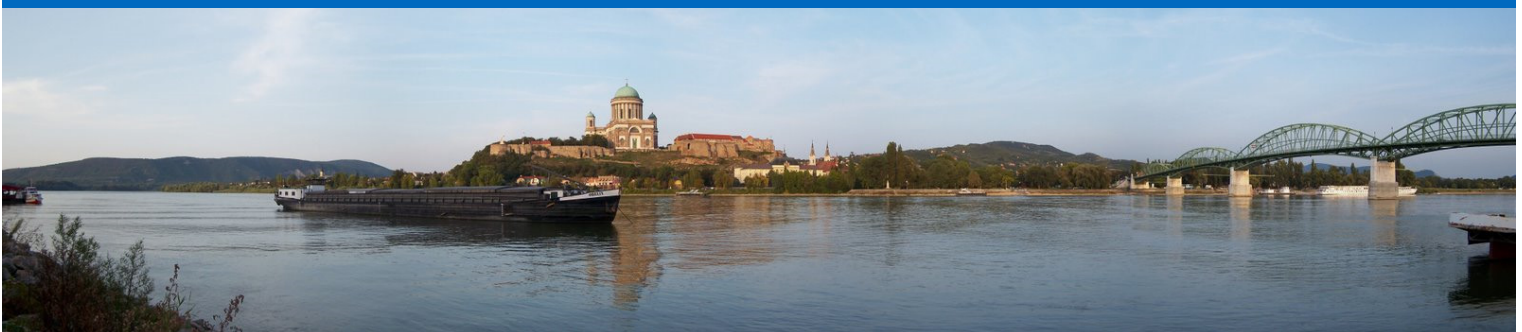

HOZZÁSZÓLÁS KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAMJÁHOZ

Összeállították
a CESCO munkatársai

2014. július 3.

Egyesületünk szakmai irányultságának megfelelően hozzászólásunkban elsődlegesen Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Stratégiai és Operatív Programjának (továbbiakban megyei program) határon átnyúló vonatkozásaira koncentrálunk, amelyek a megye földrajzi fekvése miatt kiemelt jelentőségűek.

A megyei program tervezését és összeállítását meghatározó, még az utolsó pillanatban is változó központi tartalmi követelmények nem könnyítették meg a tervezők munkáját. A megyei program készítői a legtöbb esetben mégis sikeresen törekedtek arra, hogy a program alapjául szolgáló Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Koncepcióját (továbbiakban megyei koncepció) jellemző előremutató térszemléletet a megyei programban is megjelenítsék. A megyei koncepciót szinte teljes egészében áthatotta a határmentiség szellemisége, a megye jövőjének egyik legfőbb letéteményesének az együttműködő Duna menti térséget tartották. A határon átnyúló együttműködések szemlélete üdvözlendő módon a megyei programban is megjelenik, így a hozzászólásunkban szereplő észrevételek koncepcionális jellegű módosítási javaslatok helyett jellemzően csak kisebb mértékű kiegészítésekből állnak.

A megyei koncepció és program szakmai érdemeinek, előremutató térszemléletének messzemenő elismerése mellett ezúton szeretnénk jelezni, hogy egyesületünk szükség esetén szakmai tevékenységével szívesen támogatja a tervezési folyamat későbbi fázisait.

Észrevételeink, kiegészítési javaslataink figyelembe vételét előre is köszönjük!

ÉSZREVÉTELEINK

KIEGÉSZÍTÉSI JAVASLATOK A MEGYEI PROGRAM PRIORITÁSAIHOZ

A kiegészítési javaslatok ismertetése során a 6.4 fejezet (4. Melléklet 3.1 fejezethez: a stratégiai program prioritásainak, intézkedéseinek és beavatkozásainak részletes bemutatása) számozását követjük. Itt szeretnénk megjegyezni, hogy 4. számú mellékletben és a 4. számú fejezetben célszerű lett volna azonos részletezettségi, számozási szinten megjeleníteni a beavatkozásokat és a hozzájuk tartozó műveleteket, ahogyan az például az 5. számú prioritás esetében meg is történt (lásd például a 87. oldalon és a 92. oldalon található táblázatok beavatkozásokra vonatkozó részeit).

11.11. Kötött pályás és ötven százalékot meghaladó mértékben kötött pályához kapcsolódó, intermodalitás feltételeinek kiépítését szolgáló fejlesztések

Külön pontként javasoljuk felvenni a határon átnyúló autóbuszos közösségi közlekedés, a Komárom–Révkomárom, illetve az Esztergom–Párkány határon átnyúló viszonylatok fejlesztését, továbbá a térségben tervezett Dunabusz (Dunajbusz)-hálózatra való rácsatlakozást. Az ilyen jellegű, határon átnyúló közlekedési integrációkat a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó SKHU CBC Program¹ támogatni fogja.

11.12. A térségi közösségi közlekedés rendszerszintű összehangolása a városhálózati csomópont területén;

52.31. Fenntartható közlekedési beruházások

Javasoljuk kibővíteni a műveleteket a határon túli üzemeltetőket, szolgáltatókat is integráló közlekedésfejlesztési platform vagy szövetség megalapításával. Az egyes műveletek, projektek leírásánál célszerű lenne a határ túloldalán lévő közlekedési szolgáltatókkal is megvalósítani a tervezett menetrendi összehangolást és közös arculat és információs rendszer tervezését, valamint támogatni a közös jegy-, tájékoztatási és információs rendszer (térkép, honlap) kiépítését.

Különösen fontos lenne e beavatkozáshoz kapcsolódóan vagy a 2. prioritáson belül (Megyei turisztikai program) erősíteni a turizmus és a közforgalmú közlekedés közötti együttműködést. Erre jó példát ad Magyarország vonatkozásában a többek között a GYSEV részvételével megvalósult GreMo Pannonia elnevezésű projekt.

12.21. Ikervárosok határon átívelő gazdaságfejlesztési programjai

A művelet megvalósítását segítheti elő az „Ister-Granum Vállalkozási - Logisztikai Övezet Határon átnyúló integrált területi beruházás” című fejlesztési dokumentumban szereplő beavatkozások/projektjavaslatok figyelembevétele.

A megyei programban a helyi termékek fejlesztéséhez és a helyi termékek piacának szervezéséhez kapcsolódó műveletek több helyen (1.2, 2.3, 3.3. intézkedések) is megjelennek. Ezzel összefüggésben javasoljuk az RDV EGTC „Duna menti helyi termék program”-jának beépítését, valamint az Ister-Granum EGTC Helyi Termék Hálózat fejlesztésének keretében megvalósult, folyamatban lévő és tervezett projektjeinek áttekintését, illetve adott esetben a megyei elképzelések megvalósítása során az azok eredményeire való támaszkodást.

¹ A program megegyezik a HUSK CBC Programmal, melynek megnevezése azonban az Irányító Hatóság átadásával SKHU megnevezésre fog változni.

12.22. "Jövőágazatok" térségi jelenlétének erősítése a Duna mentén (jelen beavatkozások, a Duna-mente lehatárolással valósulnak meg);

12.3. Innovatív zöldgazdaság felépítése

Mind a „Jövőágazatok” fejlesztésére irányuló művelet, mind az „Innovatív zöldgazdaság felépítése” megnevezésű beavatkozás megköveteli a határon átnyúló szemlélet érvényesítését. Az RDV EGTC ITB-ben megfogalmazott projektkezdemenyvezések közül több is kapcsolódik a megyei programban szereplő projektsomag-elemekhez:

2. A Duna menti ipari és urbanizációs tengely megújítása;
6. RDV Agrárinnovációs Klaszter;
7. Bioenergetikai program megvalósítása.

21.31. A Duna menti térség kapcsolódó turisztikai kínálatainak fejlesztése, vonzerőnövelés, fogadóképesség, hálózatba szervezés

A határon átnyúló TDM-szervezetek támogatása nagy potenciálokat tartogat. A magyar-szlovák Duna szakasz mentén található kisebb EGTC-k közül az Arrabona EGTC, a Pons Danubii és az Ister-Granum saját TDM-szervezet létrehozását tervezi. E szervezeteket a nagyon területi kiterjedésű és szélesebb körű kompetenciákkal bíró RDV EGTC ilyen jellegű szervezete fogná össze, ezáltal Pozsonytól Budapestig közel teljes mértékben biztosítottá válna a Duna menti térség turisztikai kínálatainak határon átnyúló fejlesztése, vonzerőnövelése, hálózatba szervezése.

3.2. Innovatív üzleti környezet megteremtése, továbbfejlesztése

A III. prioritáson belül nem jelennek meg határon átnyúló tématerületek, ugyanakkor a prioritás több beavatkozásához is kapcsolhatóak a megyében található EGTC-k gazdaságfejlesztési elképzelései, melyek a megyei program I. prioritásán belül még nem kerültek megjelenítésre. A határtérség innovatív üzleti környezetének összehangolt megteremtése érdekében javasoljuk, hogy a 3.2-es intézkedéshez tartozó potenciális kedvezményezettek köre egészüljön ki az EGTC-kkel.

42.2. Képzés és készségfejlesztés, képzett munkaerő helyben tartása

A szak- és felnőttképzésre, a vállalkozói készségek fejlesztésére és a munkaerő-piaci folyamatok befolyásolására irányuló beavatkozások terén kiemelten fontosnak tartjuk a határon átnyúló együttműködések támogatását, ösztönzését.

52.2. Integrált vízkészletgazdálkodás és kármegelőzés

A meglévő kompetenciaszinteknek megfelelően a megyei program a beavatkozás minden elemét a megye felelősségén kívül esőnek ítélte meg. Ezzel együtt fontosnak tartjuk, hogy a felsorolt műveletek között a megye területét érintő, határon átnyúló vízgazdálkodási együttműködések is megjelenjenek. A teljes magyar-szlovák Duna-szakasz közös vízgazdálkodási feltételeinek alakítása szerves részét képezi az RDV EGTC ITB-jének is.

62.22. Vidéki és szuburbánus térségek esélyteremtő programjai, térségi kohézióra, együttműködésre, szolgáltatások és készségek szinergiájára építő fejlesztések

A műveleten belül, a non-profit erőforrások aktivizálása kapcsán, javasoljuk megjeleníteni a társadalmi kohézió erősítésében betöltött szerepükből következően a határon átnyúló people-to-people programokat.

ÉSZREVÉTELEK A „RÉSZDOKUMENTUMOK, PROJEKTCsomagok” CÍMŰ FEJEZETHEZ

Az Operatív Program és a Részdokumentumok közötti kapcsolatok bemutatásának hiánya

Az Operatív Programban, prioritásonként ismertetett megyei tervezett fejlesztések és a részdokumentumokban szereplő projektötletek közötti koherencia, kapcsolatrendszer nehezen követhető. A dokumentumból nem derül ki, hogy a projektgyűjtések keretében összegyűjtött projektek mely megyei fejlesztési elképzelések megvalósulását, milyen mértékben szolgálják. Ennek valamilyen szintű szemléltetését azért is tartanánk fontosnak, mert egyetértünk a tervezők alábbi megállapításával:

„Komoly veszélyforrásnak érezzük a projektjavaslatok között nem szereplő, de a helyzetfeltárás, a koncepció, a háttér tanulmány alapján a beérkezett projektjavaslatoknál esetenként sokkal fontosabb projektek háttérbe szorulását.”²

Még ha a tervezési útmutató nem is jelöli ki ennek a helyét, szerencsés lenne, ha a dokumentumban megjelenne, hogy a megye koherens, alaposan alátámasztott fejlesztési

² Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Stratégiai és Operatív Programja, valamint a 2014-2020 közötti időszakra szóló operatív programokhoz kapcsolódó részdokumentumok II. fázisa egyeztetési változata (2014. május 23.), 110. oldal

rendszerének megvalósulásához hogyan járulnak hozzá az összegyűjtött projektek, mely prioritás esetében hiányoznak még kisebb-nagyobb léptékű projektek.

ISTER-GRANUM térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú „vezér” projektcsomag kiegészítése

Igazán előremutatónak tartjuk, hogy a KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ITB projektek ismertetésén belül több határon átnyúló relevanciával rendelkező projektcsomag is megjelenik. Ezek közül az ISTER-GRANUM térségi integrált gazdaságfejlesztési fókuszú „vezér” projektcsomag területi alapon ide sorol több olyan projektet is, amelyek az EGTC / eurorégió fejlesztési terveihez nem illeszkednek szervesen. Ezek helyett javasoljuk az Ister-Granum fejlesztési dokumentumaiban szereplő tervezett beavatkozások, projektek figyelembevételét. Az EGTC / eurorégió releváns fejlesztési dokumentumait, és azok elérhetőségét jelen hozzászólás utolsó oldalán tételesen felsoroljuk.

Az európai, határon átnyúló OP-k keretének terhére készülő részdokumentumok

A tervezett, az egyesületünk fő profiljába vágó részdokumentum kidolgozását érdeklődéssel várjuk. A részdokumentum összeállításában – igény esetén – szakmai segítségünkkel szívesen részt vállalunk.

Egy ilyen jellegű részdokumentum összeállításánál kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a benne megjelenő projektek tükrözzék a megye által érintett EGTC-k (Ráb-Duna-Vág EGTC, Pons Danubii EGTC, Ister-Granum EGTC) fejlesztési elképzeléseit.

EGYÉB ÉSZREVÉTELEK

Duna Transznacionális Program az Európai Duna Stratégia OP helyett

A megye területfejlesztési programjában több helyen is olvasható az „Európai Duna Stratégia OP” és a „Duna Stratégia OP” megnevezés. A 6. oldalon az alábbi szerepel:

„Komárom-Esztergom megye - jelentős érintettsége okán - nagyon várja az Európai Területi Együttműködés magyar-szlovák határszakaszra készülő Operatív Programot, illetve – a korábbi hírekkel szemben mégiscsak készülő – Európai Duna Stratégiához készülő Operatív Programot.”

Az Európai Bizottság 2012. december 18-án valóban egy új, a 2011-ben elfogadott EU Duna Régió Stratégia területével megegyező földrajzi lefedettségű transznacionális együttműködési program felállítását kezdeményezte a 2014-2020-as időszakra. A program hivatalos megnevezése Duna Transznacionális Program (Danube Transnational Programme 2014-2020). A makroregionális stratégia és a transznacionális program két, egymástól merőben eltérő eszköz, amelyek ugyan azonos földrajzi területen, de különböző szinteken és elvek mentén működnek. A Duna Transznacionális Program nem tekinthető az EUDRS-hez készülő operatív programnak, még ha figyelembe is veszi annak célkitűzéseit.

Javasoljuk a megyei fejlesztési program későbbi verzióiban a(z Európai) Duna Stratégia OP helyett a „Duna Transznacionális Program”, vagy a „Duna OP” megnevezés alkalmazását!

Szerkesztés, ábrák

A fejlesztési program „jól olvasható”, formázása és a fejezetek elejét jellemző „olvasási útmutatók” segítik az olvasót az anyag értelmezésében.

A területfejlesztési koncepció szintézisében megjelenő ábrákat előremutatónak tartjuk a magyar területfejlesztési gyakorlatban. Kiemelkedő, hogy a megyei program térszemlélete nem korlátozódik kizárólag az országhatáron belüli területekre, hanem „átlát” a határon, és egy funkcionálisan sok szempontból összefüggő térben gondolkodik. Ezt a szemléletet jól tükrözik a 31-32. oldalon található ábrák.

Javasoljuk, hogy a dokumentációban szereplő összes ábra kapjon számozott képaláírást, illetve az ábrához kapcsolódó leíró szövegbe kerüljön ábrahivatkozás.

Amennyiben nincsen külön indokoltsága a jelenlegi megjelenítésnek, javasoljuk, hogy a dokumentáció 24. oldalán található 1. ábrán (Megyei sajátos térségek lehatárolása) a megye teljes egészében látszódjon. Ahogyan a Koncepcióban, úgy a Fejlesztési Programban is, erről az ábráról hiányzik Dömös község területének fele, és így csak sejthető, hogy a Duna mente műhely kelet felé, e településre még kiterjedve záródik.

A TÉRSÉG HATÁRON ÁTNYÚLÓ FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAI

Duna Transznacionális OP

A Duna Transznacionális Program jelenlegi verziója és az azt megalapozó, a CESCI által készített területi analízis elérhető az alábbi tájékoztató oldal alján, a kapcsolódó dokumentumok között:

<https://www.nth.gov.hu/hu/tevekenysegek/europai-teruleti-egyuttmukodes/duna-2014-2020-uj-transznacionalis-egyuttmukodesi-program#>

HUSK

A 2014-2020 időszakra vonatkozó Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program jelenlegi tervezete (közzétéve: 2014.06.18.) az alábbi linkről tölthető le:

http://www.husk-cbc.eu/uploads/editors/3_draft_OP_2014-2020.pdf

RDV EGTC

A Rába–Duna–Vág (RDV) EGTC számára szervezetünk egy integrált területi beruházást állított össze. Ezt szíves felhasználásukra mellékeljük. Véleményünk szerint az RDV EGTC ITB-jében szereplő célok az együttműködés aktív magyarországi tagját képező Komárom-Esztergom megye számára is relevánsak, nem csak a csoportosulás egészére nézve. A megyei koncepció és stratégiai program az uniós és hazai források megfelelő allokálásával, koordinációjával hatékonyan hozzájárulhat az RDV EGTC céljaihoz, mivel az ITB célrendszere kapcsolódik a megyei területfejlesztési terv prioritásaihoz, melyekkel teljes mértékben összhangba hozható.

Ister-Granum EGTC

Az Ister-Granum EGTC fejlesztési elképzelései, dokumentumai több ponton is csatlakoznak a megyei programban ismertetett műveletekhez. Az EGTC fejlesztési tanulmányai, stratégiái az alábbi weboldalon kerültek összegyűjtésre:

http://istergranum.hu/tanulmany_strategia.html

A tanulmányok, stratégiák mellett javasoljuk az alábbi kezdeményezések lehetőség szerinti figyelembe vételét is:

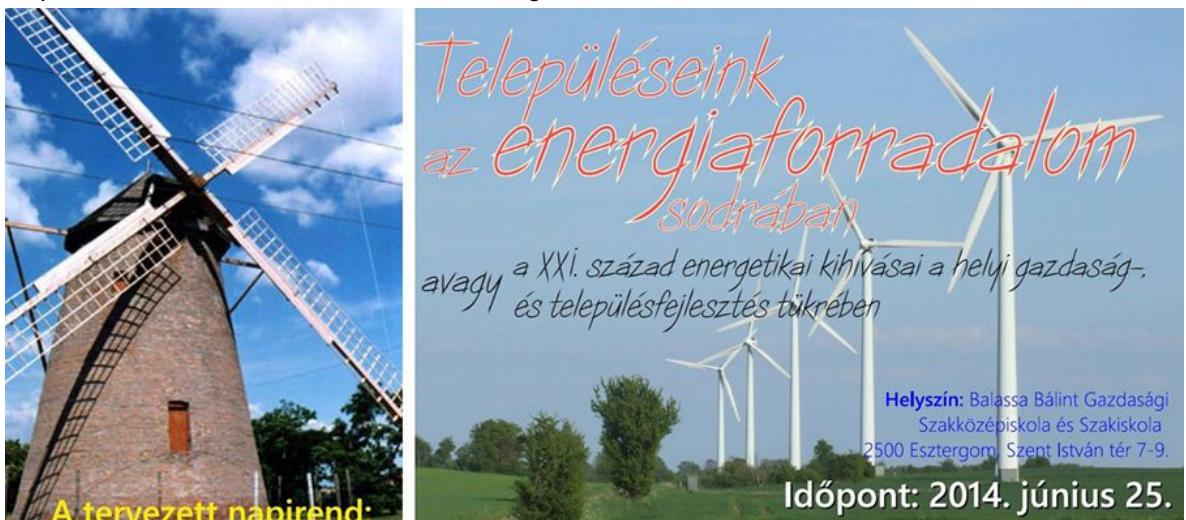
- Beszámoló az Ister-Granum Helyi Termék Hálózat kapcsán megtett lépésekről, pályázatokról:

http://www.istergranum.hu/eloterjesztesek/szenatus/2014/2014_05_13/3_napirend_helyi_termek.pdf

A régió helyi termékeit bemutató kiadvány:

http://istergranum.eu/helyi_finosagok_tarhaza.pdf

- Az EGTC saját környezetgazdálkodási központ létrehozását tervezi, melyhez kapcsolódóan a közelmúltban Esztergomban konferenciát is tartottak:

9:00 Ister-Granum EGTC környezetgazdálkodással kapcsolatos elképzelései
Nagy Péter, igazgató

9:20 Jó példa a régióból
– 5 pilléres stratégia a megmaradáshoz
Bakonyi Pál, Zseliz Város polgármestere

9:40 Átmenet a megújuló energia alapú gazdaságba,
avagy Az elmúlt évek eseményei az európai energia-
gazdálkodásban
dr. Munkácsy Béla, adjunktus, ELTE, Környezet-
és Tájföldrajzi Tanszék

10:00 Települések és épületeik környezettudatos energiagazdálkodása,
avagy mit tanulhatunk a régiektől és mit kínál a jövő
Földi Zoltán, építészmérnök, építész vezetőtervező, önkormányzati
főépítész

10:20 Korszerű energetikai megoldások finanszírozási lehetőségeiről
Kuntner Gábor, vezérigazgató

www.istergranum.eu

